

Nr 317.

Av herr **Lindhagen m. fl.**, om jordbrukskommissionernas utseende genom landstingen.

Propositionen med lag om uppsikt å vissa jordbruk (vanhävdslagen) förordar för uppsiktens utövande tillsättning av jordbrukskommissioner, en för varje län eller för flera län. Den skall bestå av ordförande och två ledamöter, vilka samtliga utses av Konungen för en tid av tre år.

Norrlandskommittén betonade, att till ledamöter borde väljas »lämpliga och för allmogen nitälskande personer» (*jordkommissionen del IV sid. 164—166*). Fråga uppkom inom kommittén, att ledamöterna liksom de tre ledamöterna i länens skogsvårdsstyrelser utsågos en av Konungen, en av landstinget och en av hushållningssällskapetets förvaltningsutskott. Med hänsyn till, att de två sistnämnda valkorporationerna i vissa län i mycket stod trävaruindustriens intressen nära och det vore att befara, att så skulle med tiden alltmer bliva händelsen i alla länen, ansåg man det mindre lämpligt låta dessa korporationer utse målsmän för jordbrukets stridande intressen. Det fanns i brist på andra valkorporationer då ingen annan utväg än att låta alla ledamöterna utses av Konungen.

Med tiden har också denna ordning visat sig särdeles olämplig. Konungen är nödsakad infordra förslag, vilket vanligen eller kanske alltid sker från befallningshavande. Länsstyrelserna ha i de sociala jordfrågorna visat sig i det stora hela stå betänksamma och avvisande emot dem. Norrlandskommitténs uttalande, att kommissionerna borde bestå av lämpliga och för allmogen nitälskande personer har vid sådant förhållande mera undantagsvis kunnat bliva verklighet. Jordbrukskommissionernas verksamhet i nordligare landsdelarna anses av allmänheten flerstädes vara alldeles förfelad, i den mån man överhuvud taget kan tala ens om någon målmedveten verksamhet. Det är en av den nu framlagda lagstiftningens viktigaste uppgift, att jordbrukskommissionerna bli arbetsdugliga för sitt ändamål. Då det nu skall inrättas dylika kommissioner för riket i sin helhet, bör tiden vara inne att från början uppmärksamma denna angelägenhet.

Den lämpligaste organisationen för just dessa val är numera utan allt tvivel landstinget. Där förefinnes ett livaktigt och mångsidigt intresse. Tinget har de flesta förutsättningarna för den erforderliga lokal- och personalkännedomen. Den omständigheten, att de skilda intressepartierna här kunna komma

till tals med varandra, borgar för, att icke såsom nu, en enda partiriktning, som har väsentligen motsatta intressen mot lagstiftningens ändamål, blir övervägande representerad eller avskuggad i kommissionerna. Allra minst är det lämpligt att överlämna valet av ordförande, som skall leda det hela, åt Konungen, när detta merendels betyder detsamma, som att överlämna valet åt länsstyrelsen. Då blir nog fortfarande icke mycket vunnet.

Suppleanter äro ock för en effektiv organisation behövlige.

Det må till sist anmärkas att namnet jordkommission i stället för jordbrukskommission lämpligen borde redan nu antagas. Denna institution får nog en vidsträcktare användning såsom ett led i den sociala jordfrågans organisation. Jordkommissionens organisationsplan använder därför förstberörda benämning.

Det hemställes alltså,

att riksdagen, med anledning av propositionen med lag om uppsikt av vissa jordbruk, måtte besluta, att i lagens 4 § göra den ändring, att landstinget väljer de tre ledamöterna jämte tre suppleanter för dem samt att ordförande bland de valde utses av de senare eller av landstinget eller möjligen av Konungen.

Stockholm den 23 mars 1927.

Carl Lindhagen.

J. G. Waller.

S. Luterkort.

Per Norin.

Carl Eriksson.

Instämmer i syftet

Sven Linders.